

Faget, profesjonen og videre utvikling

Arnhild Lauveng
Norsk psykologforening
arnhild@psykologforeningen.no

Lauveng er sittende visepresident med ansvar for fag- og profesjonspolitik.

Skal vi styrkes som profesjon, trenger vi å bevare fagets bredde, og vi trenger å være bevisst på hele samfunnsoppdraget vårt.

Arnhild Lauveng

Foto: Fartein Rudjord/Psykologforeningen

Psykologi som fag er bredt og rommer mange ulike perspektiver. Som visepresident med ansvar for fag- og profesjonspolitik må man sikre kvalitet og dybde, uten å miste bredden. Man må kunne balansere ulike hensyn og likevel peke ut en retning for faglig utvikling. Det ansvaret tar jeg.

Ingen nye føringer for utvikling

I et felles innlegg (Lind et al., 2025) har de tre nye kandidatene til presidentvervene presentert hva de mener er viktig fremover. Jeg leste innlegget, og var selvfølgelig særlig opptatt av hvilke planer Ole André Solbakken har for foreningens forvaltning av fag- og profesjonspolitik. Jeg leste, men jeg klarte ikke å se noen nye føringer på hvilken utvikling han ønsker for faget, eller hvilke samfunnsutfordringer profesjonen bør adressere.

Muligheten for offentlig spesialistgodkjenning og egnethetstest i stedet for lisensperiode for utenlandsutdannede er åpenbare utfordringer for profesjonen. Dette er foreslåtte endringer fra myndighetene som kan gi svært negative konsekvenser for psykologene, pasientene og samfunnet. I myndighetenes forslag til overtagelse av spesialiseringen er ikke fagets mangfold ivarettatt, og sikring av klinisk kompetanse ivarettas ikke av en egnethetstest. Det vet jeg, for jeg jobber med disse prosessene hver dag. Men hvilke løsninger er det Solbakken ser? Prosessene er i gang nå, vi arbeider aktivt med dem. Hvordan ser Solbakken for seg at han skal komme inn i slutfasen av disse prosjektene

og finne gode løsninger i den situasjonen vi vil stå i når Helsedirektoratet har gitt sine anbefalinger? Etter min mening er kontinuitet avgjørende for å få til gode prosesser og løsninger her.

Spesialistutdanningen

Solbakken har stor kompetanse innen psykoterapi, og vi er takknemlige for at han har bidratt med denne kompetansen inn i foreningen ved flere anledninger. Det vil være nyttig om han klargjør om det er en sammenheng mellom motstanden mot kriteriene for godkjenning av metodeutdanninger i psykoterapispesialiseringen og hans kandidatur. Mener han at foreningen ikke skal stille krav til evidens i vårt utdanningstilbud? Hvis det stemmer, minner jeg om at det var et klart flertall for å innføre minimumskriterier for evidens både i arbeidsgruppen og i spesialitetsrådet, og at ingen i sentralstyret fremmet Psykoterapiutvalgets alternative vedtaksforslag. Vedtaket var godt forankret i foreningen.

Psykoterapi er utvilsomt viktig og sentralt i den norske psykologprofesjonen, og det er svært viktig at foreningen kan tilby fordypning i ulike psykoterapeutiske metoder. Noe av det viktige med evidenskriteriene er nettopp at de bidrar til å sette et tryggere kvalitetsstempel på de ni metodene som ble godkjent, og dermed vise bredden i psykoterapeutiske metoder.

Samtidig er psykoterapi bare én av totalt tolv spesialiteter. For meg er det viktig å bevare bredden i faget, og å ivareta og utvikle *alle* disse spesialitetene, både de etablerte og de nyere. Dette har jeg arbeidet mye med, og jeg ønsker å arbeide videre med å styrke kvalitet og bredde.

Tvangens dilemmaer

Faget består av mye mer enn spesialistutdanningen. Stortinget har nettopp revidert tvangslovgivningen, et tema som vi har brukt mye krefter på. Hva er Solbakkens meninger om tvungent vern? Under min ledelse har Psykologforeningen videreutviklet sin politikk om samtykkekompetanse og trygge alternativer til tvang, hvor jeg har trukket tungt på min erfaring fra Tvangslovsutvalget.

Dette er et område som vil kreve spesiell oppmerksomhet fremover, og som har mange dilemma. Hvor er overlappet mellom helsetjenester til innsatte, behovene til de som dømmes til behandling, og pasienter som underlegges tvang uten kontakt med justissektoren? Hvordan sikrer man en god balanse mellom samfunnsvern og pasientrettigheter? Hvordan skal vi lage trygge tjenester for barn som utøver alvorlig vold? Dette er tjenesteutvikling på alvor.

Mangfold og demokrati

Disse problemstillingene, og svært mange andre, har jeg jobbet med de siste årene, med Landsmøtets tillit i ryggen. Min personlige brukererfaring, kliniske erfaring og forskerkompetanse har selvfølgelig hjulpet meg i dette, men enda viktigere er det at jeg vet at Psykologforeningen består av 12 000 medlemmer med sterke meninger om fag. Jeg har derfor vært opptatt av å utvikle og styrke Spesialitetsrådet som et aktivt rådgivende organ for sentralstyret. I tillegg ba jeg Landsmøtet 2022 om å opprette Fag- og profesjonsrådet (FAPRO) for å kunne ha et rådgivende organ i de mest komplekse problemstillingene, som krever spisskompetanse (begge rådene ledes av visepresident på fagsiden). Dette har vært nyttig, og FAPRO har arbeidet med viktige tema denne perioden, blant annet ved å gi innspill til en strategi for psykiske helsetjenester til en aldrende befolkning og hvordan styrke

psykologers prioriteringskompetanse. I tillegg har jeg opprettet og/eller ledet flere arbeidsgrupper om spesifikke tema – nettopp fordi forankring og diskusjon er avgjørende for gode resultater.

Mer overordnet: Det har i flere år vært en uttalt målsetting å flytte innsatsen fra behandling til forebygging, fra voksne til barn, fra helsetjenester til samfunn. Som samfunnspsykolog brenner jeg for dette. Risikerer vi med Solbakken en dreining mot en mindre mangfoldig psykologrolle? Jeg mener faget må utnyttes i hele sin bredde. Jeg er opptatt av å skape gode behandlingstilbud til barn og unge, voksne og eldre. Dette i tillegg til at psykologer bør arbeide med forebygging og tidlig intervensjon. Vi trenger å bedre tilbudet til de aller sykeste. Og vi skal arbeide med arbeidspsykologi, ledelse, avhengighet og rehabilitering. Og innen alle de andre viktige arbeidsområdene hvor psykologer arbeider. Skal vi styrkes som profesjon, trenger vi å bevare fagets bredde, og vi trenger å være bevisst på hele samfunnsoppdraget vårt.

Fagetikken

En svært viktig del av det jeg har arbeidet med i denne perioden, og som vi må arbeide videre med fremover, er fagetikken. Vi står nå overfor store fagetiske spørsmål. Profesjonen er i utvikling, og fagetikken blir både viktigere og vanskeligere. Hva er grenseoppgangene for psykologrollen? Hvordan sikrer vi en trygg rolle for psykologer i møte med en brukerrolle som er ganske annerledes enn for 20 år siden?#Hvordan holder vi fagetikken høyt samtidig som vi prøver å utvide og tilpasse tjenestetilbudet? Hvordan arbeider vi godt og sikkert med brukermedvirkning? Og hvordan skal sentralstyret bistå Fagetisk råd (FER) i utøvelsen av det nye mandatet de fikk av Landsmøtet 2022? Alle disse problemstillingene har jeg jobbet aktivt med i denne perioden, og jeg ønsker også å følge dem opp videre – for det er mye arbeid som gjenstår her.

Jeg skal bare ta tak i de akutte problemstillingene profesjonen vår står i, først.

Ønsker tillit til å fortsette

Jeg stiller meg til Landsmøtets disposisjon for en periode til. I tråd med foreningens lover stiller jeg som individuell kandidat til visepresidentvervet. Hvorvidt min motkandidat stiller med betingelse av at hans «trio» blir valgt, får han klargjøre. Jeg har ingen slike betingelser.

Jeg ber bare om tillit til å fortsette å arbeide med de viktige og kritiske problemstillingene vi står oppe i nå, også i neste periode. Til det beste for faget, profesjonen, psykologene og samfunnet.

Referanser

Lind, H. I., Solbakken, O. A. & Andreassen, H. I. (2025, 4. april). En forening for medlemmer, befolkning og samfunn. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*. <https://www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2025as04ae-En-forening-for-medlemmer-befolkning-og-samfunn>